

Beleidsvisie externe veiligheid onder de Omgevingswet

Samenvatting

Externe veiligheid gaat over risico's van opslag en transport met gevaarlijke stoffen. Dat speelt bijvoorbeeld bij woningbouw in de buurt van een hogedruk aardgasleiding, LPG tankstation of de A12 in Bodegraven-Reeuwijk.

Deze risicobronnen hebben veelal 'aandachtsgebieden' zoals dat onder de Omgevingswet gaat heten. Het is aan de gemeente om te bepalen wanneer er sprake is van 'voldoende veiligheid' bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen deze aandachtsgebieden en bij het toestaan van nieuwe risicovolle activiteiten waarvan de gemeente bevoegd gezag is.

In 2013 is reeds invulling gegeven aan deze beleidsvrijheid door een gemeentelijke visie externe veiligheid op te stellen. De keuzes zoals gemaakt in deze visie zijn nog steeds actueel. De Omgevingswet stelt echter aan 'aandachtsgebieden' iets andere eisen dan nu het geval is. Dit vraagt om actualisatie van het beleid.

In deze geactualiseerde beleidsvisie wordt voorgesteld om:

- Maatwerk toe te passen bij het toelaten van nieuwe (zeer/beperkt) kwetsbare gebouwen in de omgeving risicovolle activiteiten;
- Zeer terughoudend te zijn met aanwijzen van de zogenaamde voorschriftgebieden in het omgevingsplan (opleggen extra bouwkundige eisen bij nieuwbouw);
- Te werken met de vernieuwde planologische kaders bij ruimtelijke ontwikkelingen nabij risicovolle activiteiten;
- Vernieuwde uitgangspunten te hanteren voor het toestaan van nieuwe risicovolle activiteiten binnen de gemeente.

1. Inleiding

1.1 Beleid externe veiligheid Bodegraven-Reeuwijk

Externe veiligheid gaat over risico's van opslag en transport met gevaarlijke stoffen. Dat speelt bijvoorbeeld bij woningbouw in de buurt van een hogedruk aardgasleiding, LPG tankstation of de A12 in Bodegraven-Reeuwijk.

Er is geen, of een hele kleine, contour rond de risicobronnen waar het vanuit de wet niet is toegestaan om te bouwen. Voor een veel groter gebied rond deze risicobronnen is de keuze aan de gemeente of daar ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn, en zo ja, onder welke voorwaarden. Om invulling te geven aan deze beleidsvrijheid is er in 2013 een gemeentelijke visie externe veiligheid opgesteld. De keuzes zoals gemaakt in deze visie zijn nog steeds actueel.

Daarom houden we vast aan de hoofdambities die in de visie uit 2013 zijn geformuleerd en bouwen we hierop voort. Dit sluit ook aan bij de doelen voor een fysiek veilige leefomgeving, zoals beschreven in de Toekomstvisie van Bodegraven-Reeuwijk 'Knooppunt in het Groene Hart' (vastgesteld door de gemeenteraad in december 2021, zie kader hieronder).

Toekomstvisie Bodegraven-Reeuwijk 'Knooppunt in het Groene Hart':

- Vervoer van gevaarlijke stoffen betekent een risico in sommige delen van de gemeente. We passen de huidige nota externe veiligheid aan de Omgevingswet aan;
- Nieuwe woningbouw komt bij voorkeur op veilige plekken met minder geluid- en geurhinder. Waar dat niet kan, kiezen we voor de best haalbare oplossing tegen hinder;
- We moeten onszelf bijvoorbeeld beschermen tegen ongevallen en gevaren, bijvoorbeeld van verkeer, gevaarlijke stoffen of overstromingen;
- Met ketenpartners (o.a. Veiligheidsregio, GGD) werken we samen aan een veilige en gezonde samenleving:
 - Bij ontwikkelingen rekening houden met aanwezigheid gevaarlijke stoffen, vluchtroutes, bluswatervoorzieningen en een goede bereikbaarheid voor de hulpdiensten;
 - Alternatieve energiebronnen en energieopslagmogelijkheden, zoals windturbines en buurtbatterijen, brengen risico's met zich mee, dus voldoende afstand houden tot woningen, zorginstellingen, scholen en kantoren;
 - Het is belangrijk dat mensen de risico's kennen en weten hoe ze moeten handelen als er calamiteiten zijn.
- De 'ontwerpprincipes voor veiligheid' zijn een goed handvat voor een fysiek veilige leefomgeving. Bij grote nieuwe ontwikkelingen wordt daarom een veiligheidseffectrapportage opgesteld. Hiermee worden fysieke én sociale veiligheid gezamenlijk uitgewerkt.

De volgende hoofdambities zijn geformuleerd in de Visie Externe veiligheid Bodegraven-Reeuwijk 2013:

- Geen nieuwe risico's binnen woonkernen;
- Nieuwe risicovolle inrichtingen alleen toestaan op bedrijventerrein Broekvelden/Groote Wetering;
- 'Zeer kwetsbare groepen' niet nabij risicobronnen;
- Bestaande risico's van bedrijven beheersen;
- Optimale zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid in nieuwe situaties;
- Risicocommunicatie optimaliseren;
- Borging EV in gemeentelijke organisatie.

Als voorbeeld de beleidskeuze om zeer terughoudend te zijn met nieuwe 'zeer kwetsbare groepen' (basisscholen, kinderdagverblijven, verzorgingstehuis, enz.) binnen 200 meter van de A12 of nabij hogedruk aardgasleidingen. Onder de Omgevingswet komen dezelfde zones als gehanteerd in de huidige visie EV weer terug, maar wordt het een 'explosieaandachtsgebied' (A12) en 'brandaandachtsgebied' (hogedruk aardgasleidingen) genoemd.

De Omgevingswet stelt aan 'aandachtsgebieden' iets andere eisen dan nu het geval is. Dit vraagt om aanvullend beleid. Daarom worden er in deze beleidsvisie EV een aantal aanvullingen gegeven op het huidige EV beleid om de periode vanaf ingang Omgevingswet (1 januari 2024) tot het moment dat een definitief omgevingsplan is vastgesteld, te overbruggen. In 2024, na de eerste ervaringen met het werken onder de Omgevingswet, zal in ieder geval een evaluatie plaatsvinden of deze beleidsvisie EV voldoende werkt of aanpassingen behoeft.

1.2 Veranderingen onder de Omgevingswet

De gebieden waar de gemeenten keuzes moet maken worden onder de Omgevingswet 'aandachtsgebieden' genoemd. Zoals hierboven beschreven bestaan die gebieden nu ook al, maar worden het geen 'aandachtsgebieden' genoemd. Er bestaan drie soorten aandachtsgebieden:

- Brandaandachtsgebieden (bijv. rond hogedruk aardgasleidingen)
- Explosieaandachtsgebieden (bijv. tot 200 meter vanaf A12)
- Gifwolkaandachtsgebieden (tot 300 meter vanaf A12 en spoor Gouda - Utrecht)

Belangrijkste wijzigingen doelstelling omgevingsveiligheid onder de Omgevingswet

- Met de komst van de Omgevingswet wordt de focus verlegd van risicoberekeningen waarbij wordt uitgegaan van de kans op dodelijke slachtoffers naar de 'aandachtsgebieden';
- Het idee van de 'aandachtsgebieden' is dat personen binnen deze gebieden onvoldoende veilig zijn, ook binnenshuis. Het is aan de gemeenten om te bepalen of nieuwe situaties voldoende veilig zijn en of er eventueel maatregelen genomen moet worden;
- De wetgever heeft geen definitie gegeven van 'voldoende veilig' wat leidt tot complexe afwegingen voor de gemeente.

Zoals benoemd heeft Bodegraven-Reeuwijk met de bestaande visie al ambities geformuleerd en keuzes gemaakt of functies mogelijk zijn binnen deze gebieden en zo ja, onder welke voorwaarden.

Eigenlijk hebben alleen brand-, en explosieaandachtsgebieden (ruimtelijke) consequenties voor keuzes van gemeenten. Bij gifwolkaandachtsgebieden gaat het om risicocommunicatie en het uit kunnen schakelen van mechanische ventilatie (dit is bij nieuwbouw een standaardeis onder de Omgevingswet).

Voorschriftgebieden

In het omgevingsplan moet de gemeente afwegen om binnen brand-, en explosieaandachtsgebieden 'voorschriftgebieden' aan te wijzen. Binnen deze 'voorschriftgebieden' gelden bij (vervangende) nieuwbouw extra bouwkundige maatregelen (60 minuten brandwerendheid bij brandvoorschriftgebieden en schervrij glas bij explosievoorschriftgebieden). Deze 'voorschriftgebieden' hebben een standaard maatregelenpakket. Andere (bouwkundige, EV relevante) maatregelen kan de gemeente niet via een 'voorschriftgebied' opleggen.

Het is gerechtvaardigd om, in ieder geval voorlopig, terughoudend te zijn met het instellen van 'voorschriftgebieden'. Over deze bouwkundige maatregelen is landelijk nog veel discussie. Dit gaat over de haalbaarheid, betaalbaarheid en nut van deze maatregelen. Locaties binnen brand- en explosieaandachtsgebieden waar 'zeer kwetsbare gebouwen' (zoals basisscholen, kinderdagverblijven, verzorgingshuizen) aanwezig of mogelijk zijn, moeten vanuit de Omgevingswet verplicht aangewezen worden als 'voorschriftgebied'. De bouwkundige maatregelen voor deze locaties gelden vervolgens alleen voor nieuwbouw en niet voor bestaande bouw. Zie voor een inventarisatie van locaties waar 'zeer kwetsbare gebouwen' mogelijk of aanwezig zijn in bijlage 4.

Bij het vaststellen van het definitief omgevingsplan zal er in ieder geval een keuze gemaakt moeten worden (zowel voor brand- als explosie-voorschriftgebieden) om voorschriftgebieden, naast de verplicht aan te wijzen voorschriftgebieden voor 'zeer kwetsbare gebouwen' wel of niet aan te wijzen.

1.3 Huidige situatie externe veiligheid Bodegraven-Reeuwijk

Zoals weergegeven op bijgaande kaart (zie bijlage 2) speelt externe veiligheid in Bodegraven-Reeuwijk met name langs de N11/A12 en binnen aandachtsgebieden van hogedruk aardgasleidingen. De hogedruk aardgasleidingen liggen voor een deel parallel aan de N11/A12, maar met name aan de oostkant van de kern Bodegraven (inclusief Nieuwerbrug) ligt een groot gebied binnen het aandachtsgebied van aardgasleidingen. Verder zijn er 4 LPG tankstations binnen de gemeente en heel veel propaantanks in het buitengebied.

2. Ambities

2.1 Aansluiten bij visie Bodegraven-Reeuwijk 2013

Uitgangspunt: we sluiten zoveel mogelijk aan op de huidige gemeentelijke visie externe veiligheid

Dat betekent:

- Geen nieuwe 'zeer kwetsbare gebouwen' binnen 30 meter van het spoor (Hogebrug) en brandaandachtsgebied (0-30 meter) wegen (N11/A12/provinciale wegen);
- Ander typen 'gebouwen' binnen het brandaandachtsgebied spoor (Hogebrug) en N11/A12 slechts onder strikte voorwaarden toestaan;
- Uitsluiten/beperken nieuwe 'zeer kwetsbare gebouwen' binnen explosieaandachtsgebied (o.a. de zone 30-200 meter vanaf het spoor (Hogebrug) en N11/A12, alleen na zware motivatie);
- In principe geen nieuwe 'zeer kwetsbare gebouwen' binnen 100% letaalzone van een hogedrukaardgasleiding (alleen na zware motivatie);
- Nieuwe risicovolle activiteiten (zie uitgangspunten bijlage I) alleen toe te staan op bedrijventerrein Broekvelden/Groote Wetering;
- Maatwerk bij ruimtelijke ontwikkelingen nabij de LPG tankstations (Goudseweg, A12, Broekveldselaan, N11).

In paragraaf 2.2 is dit nader uitgewerkt.

2.2 Ambities tijdelijk omgevingsplan

Gezien de veranderingen onder de Omgevingswet wordt voorgesteld om aanvullend op bovenstaande uitgangspunten de volgende ambities te hanteren bij:

- A. Het toelaten van nieuwe (zeer/beperkt) kwetsbare gebouwen in de omgeving van aanwezige activiteiten met externe veiligheidsrisico's, en:
- B. Het toelaten of uitbreiden van (nieuwe) activiteiten met externe veiligheidsrisico's.

A.1 Maatwerk bij het toelaten van nieuwe (zeer/beperkt) kwetsbare gebouwen in de omgeving van aanwezige activiteiten met externe veiligheidsrisico's

Binnen een brand- of explosieaandachtsgebied geldt een maatwerk aanpak. Dit betekent dat maatregelen (van licht tot zwaar) worden overwogen en toegepast ter bescherming van personen in gebouwen en op locaties, waarbij de kans op relevante scenario's en de hoogte van het risico wordt meegewogen. Bij het ontwerpen van gebouwen, het inrichten van de omgeving gelden de volgende opeenvolgende principes, die elkaar opvolgen als treden van een ladder:

- > *A.1.1 Participatie en communicatie (over risico's) vanaf de initiatieffase tot en met de gebruiksfase*
Initiatiefnemer geeft vorm aan een participatieproces waarbij belanghebbenden zoals omwonenden, de ODMH en de VRHM vroegtijdig worden geïnformeerd over het initiatief, de EV-risico's en mogelijke maatregelen. De belangen en visie van de belanghebbenden worden in de uitwerking van het initiatief meegenomen. De intake- en omgevingstafel spelen een belangrijke rol in het proces.
- > *A.1.2 Voorkom of beperk de risico's:*
Onderzocht wordt in hoeverre zinvolle bronmaatregelen ter voorkoming of beperking van het risico kunnen worden getroffen. Als deze mogelijk en haalbaar zijn, worden deze maatregelen getroffen.

Onderscheid kwetsbaarheid gebouwen en locaties

(bijlage VI Besluit kwaliteit Leefomgeving)

In deze beleidsvisie gaat het om een goede balans tussen enerzijds risicovolle activiteiten en 'risico-ontvangers' anderzijds. Immers: een risicovolle activiteit 'in the middle of nowhere' is vanuit veiligheidsoptiek geen probleem. Het is de combinatie van risicovolle activiteiten en 'risico-ontvangers' wat tot veiligheidsvraagstukken leidt. 'Risico-ontvangers' worden onder de Omgevingswet op een bepaalde manier ingedeeld en deze indeling komt in deze beleidsvisie op verschillende plekken terug. Interessant aan deze indeling is dat wordt uitgegaan van 'gebruiksfuncties'. Gebruiksfuncties kunnen in omgevingsplannen tot een zeer gedetailleerd niveau worden vastgelegd (per ruimte in een gebouw). Dezelfde gebruiksfuncties zijn ook van belang voor ander milieuthema's (geluid, geur, bodem) en bepalen de bouwregels die van toepassing zijn. Door het veel meer sturen op gebruiksfuncties ontstaat er over de verschillende thema's heen veel meer duidelijkheid over welke regels van toepassing zijn.

Zeer kwetsbaar gebouw:

- woonfunctie voor 24-uurszorg
- basisscholen
- scholen voor minderjarigen met een lichamelijke of geestelijke beperking
- dagverblijf van personen met een lichamelijke of geestelijke beperking
- gezondheidszorg met bedgebied (ziekenhuizen en verpleeghuizen)
- kinderopvang
- gevangenissen

Kwetsbare gebouwen en locaties:

Kwetsbare gebouwen zijn alle gebouwen met een woonfunctie (niet verspreid liggende bebouwing) en locaties bestemd voor grote evenementen of voor recreatief nachtverblijf voor meer dan 50 personen. Gebouwen en locaties zijn ook kwetsbaar als er veel personen een groot deel van de dag aanwezig zijn. Het gaat bijvoorbeeld om:

- woonfunctie
- bijeenkomstfunctie
- kantoorfunctie
- sportfunctie
- scholen voor volwassenen
- gezondheidszorg zonder bedgebied
- locatie voor evenementen in de open lucht voor ten minste 5.000 personen

Beperkt kwetsbare gebouwen en locaties:

De overige gebouwen en locaties zijn beperkt kwetsbaar.

> **A.1.3 Houd afstand tot de risicobron:**

Ter bescherming van personen in een (zeer/beperkt) kwetsbare gebouw of locatie binnen een brand- of explosieaandachtsgebied wordt onderzocht in hoeverre de afstand tot de risicobron kan worden vergroot (zo mogelijk tot buiten het aandachtsgebied). Het aanhouden van een relatief grote afstand is vooral van belang voor nieuwe zeer kwetsbare gebouwen en kwetsbare gebouwen, locaties met veel personen en woongebieden.

Als zinvolle maatregelen mogelijk en haalbaar zijn, worden deze getroffen. Binnen aandachtsgebieden zijn er verschillende contouren die meegenomen kunnen worden in de overweging of een nieuwe situatie voldoende veilig is en of maatregelen zinvol zijn. De exacte definitie en omvang van deze contouren moet in een aantal gevallen nog verder vorm krijgen. Zo loopt er nog een onderzoek bij het RIVM over verschillende contouren binnen aardgasleidingen (resultaten verwacht in de zomer van 2024). De volgende contouren binnen aandachtsgebieden zijn dit moment het meest interessant om mee te wegen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen aandachtsgebieden:

Hogedruk aardgasleidingen:

- **House burning distance**
Afstand waarop een huis door een calamiteit bij een gasleiding in brand kan raken. Dit is een goed criterium, omdat het aansluit op de doelstelling van de Omgevingswet: voldoende veilig binnenshuis. Nadeel is dat het een vaste afstand is en geen rekening houdt met de

kans op een calamiteit bij een gasleiding, bijvoorbeeld als een gasleiding dieper ligt op een bepaald traject dan normaal;

- *House burning distance afgekapt bij de kans 10^{-8}*
In tegenstelling tot de vaste afstand van de house burning distance hierboven, wordt bij deze contour wel rekening gehouden met de plaatselijke omstandigheden van een gasleiding. Bijvoorbeeld als een gasleiding dieper ligt dan normaal. Deze contour zal daar kleiner zijn of zelfs helemaal verdwijnen (bij voldoende diepteligging);
- *Plaatsgebonden risico 10^{-8}*
Bovenstaande twee zones zijn goede contouren voor bescherming van personen binnenshuis. Als er sprake is van structurele aanwezigheid buiten, denk aan buiten spelen bij basisscholen en kinderdagverblijven, dan is dit een goede contour om mee te wegen. Sowieso is het verstandig om buitenactiviteiten te situeren aan de 'risicoluwe zijde' van gebouwen.

Basisnet weg (A12, N11):

- *80 meter zone vanaf de weg*
Deze contour zat ook al in de beleidsvisie EV van 2013. Bij het meest voorkomende scenario met brandbare gassen (LPG, propaan) is dit namelijk het gebied waar dodelijke slachtoffers zullen vallen (binnen- en buitenshuis). Op meer dan 80 meter afstand is bij dit meest voorkomende scenario men in principe veilig binnenshuis. Dat laatste is zoals eerder vermeld de doelstelling van omgevingsveiligheid onder de Omgevingswet. Deze contour komt dan ook terug in onderstaand planologisch kader voor wegen.

In de planologische kaders (zie hieronder) wordt nog uitgegaan van de zogenaamde 100% letaalconter voor gasleidingen. Ook in de beleidsvisie EV van 2013 is uitgegaan van deze contour. In verschillende bestemmingsplannen is deze contour ook als zone opgenomen om nieuwe 'zeer kwetsbare gebouwen' niet toe te staan. De 'house burning distance' ligt qua afstand iets verder dan de 100% letaalconter. Optie is (mede afhankelijk van onder andere onderzoeken van RIVM) om van 100% letaalconter in het planologisch kader over te stappen naar de 'house burning distance'.

- > *A.1.4 Beperk de (toename) omvang en dichtheid van de bevolking:*
Door de initiatiefnemer wordt onderzocht in hoeverre zinvolle maatregelen kunnen worden getroffen om het aantal doorgaans aanwezige personen of de tijd dat die aanwezig zijn in (zeer) kwetsbare gebouwen of locaties kunnen worden beperkt. Indien zinvolle maatregelen mogelijk en haalbaar zijn, worden deze getroffen. Als het groepsrisico verwaarloosbaar is (weinig personen nabij een risicobron), is onderzoek naar maatregelen niet zinvol.
- > *A.1.5 Ontwerp bouwwerken en omgeving die bescherming bieden en snel te verlaten zijn:*
Ter bescherming van personen in (zeer/beperkt) kwetsbare gebouwen en locaties binnen een brand- of explosieaandachtsgebied wordt door de initiatiefnemer onderzocht in hoeverre zinvolle omgevingsmaatregelen (zoals een grindbed, greppel of aarden wal) kunnen worden getroffen. Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre gebouwen en omgeving voldoende mogelijkheden bieden om te schuilen en/of deze veilig te ontluchten.

Indien zinvolle maatregelen mogelijk en haalbaar zijn, worden deze getroffen. Binnen nader te bepalen zones of contouren binnen de aandachtsgebieden, bijvoorbeeld de 100% letaalconter of 'house burning distance' van een fakkelbrand bij breuk van een aardgasleiding, is van groot belang dat een nieuw 'zeer kwetsbaar gebouw' zodanig wordt uitgevoerd dat er geen slachtoffers binnenshuis kunnen vallen.

- > *A.1.6 De omgeving maakt snel en effectief optreden van de hulpdiensten mogelijk:*
Ter bescherming van personen in (zeer/beperkt) kwetsbare gebouwen en locaties binnen een brand- en explosieaandachtsgebied, wordt door de initiatiefnemer onderzocht in hoeverre de fysieke leefomgeving zodanig is ingericht dat deze bijdraagt aan snelle en effectieve hulpverlening. Hulpverleners kunnen bijvoorbeeld sneller optreden wanneer bereikbaarheid en aanrijdroutes van gebieden, bouwwerken, bedrijven en evenemententerreinen doordacht zijn. Adequate voorzieningen voor bluswater zorgen voor een snelle en effectieve bestrijding van incidenten waardoor de gevolgen van incidenten beperkt worden. Nieuwe ontwikkelingen moeten minimaal voldoen aan de kaders die zijn benoemd in het beleidsdocument: 'Bluswater en bereikbaarheid, Veiligheids-

regio Hollands Midden', september 2023. Op advies van de Veiligheidsregio kan er sprake zijn van maatwerk.

- > **A.1.7 Toepassen aanvullende bouwkundige maatregelen (via aanwijzing voorschriftengebied):** Binnen brand- en/of explosievoorschriftengebieden gelden vanuit de wet aanvullende bouweisen voor nieuwbouw als aanvulling op andere (omgeving)maatregelen die voor het gehele brand- en/of explosieaandachtsgebied gelden. Uitgangspunt is dat deze voorschriftengebieden voor nieuwe kwetsbare gebouwen alleen worden aangewezen waar ze zinvol zijn. Locaties waar 'zeer kwetsbare gebouwen' aanwezig of mogelijk zijn, moeten in het (definitief) omgevingsplan worden aangewezen als voorschriftengebied.

Eventueel kunnen gelijkwaardige maatregelen worden getroffen, waarmee de kans op een ongevoorn voorval of het overlijden van een persoon in een (zeer) kwetsbaar gebouw kleiner wordt.

A.2 Geen brandvoorschriftgebieden vaststellen (verplicht toepassen 60 minuten brandwerendheid nieuwbouw) bij hogedruk aardgasleidingen;

In de afweging voor het aanwijzen van een voorschriftengebied zullen de volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- +* Het aanwijzen van een voorschriftengebied geeft mogelijkheid tot een gesprek tussen bevoegd gezag, Veiligheidsregio en initiatiefnemer over eventueel extra beschermingsmaatregelen.
- + De initiatiefnemer kan bij een plan in een voorschriftengebied bij het bevoegd gezag een plan indienen om op een gelijkwaardige wijze te voldoen aan de bouwkundige maatregelen uit het BBL.
- ** Het niet beleidsneutraal is om nu wel aanvullende bouwkundige maatregelen voor te schrijven, terwijl dit in het verleden niet is gedaan;
- Aanvullende bouwkundige maatregelen in de meeste gevallen buitenproportioneel zijn (kleine kans vs. kosten aanvullende bouwkundige maatregelen);
- Aanvullende bouwkundige maatregelen bij een fakkelbrand op korte afstand onvoldoende bescherming bieden (biedt geen volledige bescherming in alle mogelijke gevallen);
- Het niet bijdraagt aan het verwezenlijken van andere sectorale beleidsdoelstellingen zoals het woningbouwprogramma of ruimtelijk economisch beleid;
- Bron- en omgevingsmaatregelen kunnen veel effectiever zijn.

* Het plusteken (+) staat voor 'voordeel'

** Het minteken (-) staat voor 'nadeel'

De zwaarte van deze motivatie om geen brandvoorschriftengebied aan te wijzen neemt toe als het gaat om nieuwe 'kwetsbare gebouwen' binnen de PR 10^{-8} contour wanneer sprake is van structurele aanwezigheid buiten en zeker als het gaat om nieuwe kwetsbare gebouwen binnen HBD 10^{-8} contour (zie uitleg onder A1).

A.3 Geen explosievoorschriftengebied vaststellen (verplicht toepassen schervrij glas) langs spoor (Hogebrug) en N11/A12 (maatwerk per casus);

Zie punten onder A.2, waarbij aangevuld:

- Per casus kijken naar 'combinatievoordelen', zoals glas dat i.v.m. geluid al zwaarder moet worden uitgevoerd.

Bij de overweging om voorschriftengebieden (zie A.2 en A.3) vast te stellen is het zeer de moeite waard om als alternatief te kijken naar 'werkingsgebieden'. Deze werkingsgebieden kunnen in het omgevingsplan worden vastgelegd. Zo kan voor hogedruk aardgasleidingen bijvoorbeeld een 'veiligheidszone 1' (binnen 100% letaalconter) en 'veiligheidszone 2' (buiten 100% letaalconter tot grens aandachtsgebied) vastgesteld worden. Aan deze zones kunnen vervolgens regels worden gekoppeld die recht doen aan alle punten genoemd onder A.1. Hiermee wordt het beoogde maatwerk onder A.1 veel beter geborgd.

A.4 Geen voorschriftgebieden aanwijzen bij (nieuwe) propaantanks

Zie punten onder A.2, waarbij aangevuld:

- Propaantanks liggen vrijwel allemaal in het buitengebied; hier is sprake van lage bevolkingsdichtheden.

Locaties binnen aandachtsgebieden waar ‘zeer kwetsbare gebouwen’ aanwezig of mogelijk zijn, moeten verplicht aangewezen worden als ‘voorschriftengebied’. Hiervoor is een inventarisatie gemaakt voor de hele gemeente (zie bijlage 4).

Planologische kader per risicobron

Bovenstaande uitgangspunten zijn per soort risicobron verwerkt in een planologisch kader:

Hogedruk aardgasleidingen

	Zeer kwetsbaar gebouw	Kwetsbaar gebouw	Beperkt kwetsbaar	Overige bebouwing
Binnen 100% letaalzone (of evt. 'house burning distance')	Nee, tenzij zware motivatie + A1 + verplichte aanvullende bouwmaatregelen	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1 Meewegen binnen of buiten HBD 10 ⁻⁸ , en PR 10 ⁻⁸ voor situaties buiten	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1 Meewegen binnen of buiten HBD 10 ⁻⁸ PR 10 ⁻⁸ voor situaties buiten	Ja, als het de buisleiding niet schaadt
Buiten 100% letaalzone, (of evt. 'house burning distance') binnen aandachtsgebied	Ja, mits verplichte aanvullende bouwmaatregelen + ambitie A1 PR 10 ⁻⁸ voor situaties buiten	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1 PR 10 ⁻⁸ voor situaties buiten	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1 PR 10 ⁻⁸ voor situaties buiten	Ja, geen beperkingen
Buiten aandachtsgebied	Ja, geen beperkingen	Ja, geen beperkingen	Ja, geen beperkingen	Ja, geen beperkingen

Wegen basisnet (A12/N11)

	Zeer kwetsbaar gebouw	Kwetsbaar gebouw	Beperkt kwetsbaar	Overige bebouwing
Brandaandachtsgebied 0-30 meter	Nee	Nee, tenzij zware motivatie + A1 + aanvullende bouwmaatregelen	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1 + aanvullende bouwmaatregelen	Ja, geen beperkingen vanuit EV
Explosieaandachtsgebied 30-200 meter	Nee (30-80 meter) Nee tenzij (80-200 meter) zware motivatie + A1 + aanvullende verplichte bouwmaatregelen	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1 Meewegen 80 meter contour	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1	Ja, geen beperkingen
Buiten aandachtsgebied	Ja, geen beperkingen	Ja, geen beperkingen	Ja, geen beperkingen	Ja, geen beperkingen

Provinciale wegen

	Zeer kwetsbaar gebouw	Kwetsbaar gebouw	Beperkt kwetsbaar	Overige bebouwing
Zone 0-80 meter vanaf de weg	Nee, tenzij motivatie: ambitie A1	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1	Ja, geen beperkingen vanuit EV
Zone 80-200 meter vanaf de weg	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1	Ja, mits voldoende veilig: ambitie A1	Ja, geen beperkingen
Buiten aandachtsgebied	Ja, geen beperkingen	Ja, geen beperkingen	Ja, geen beperkingen	Ja, geen beperkingen

B.1 Nieuwe risicovolle activiteiten alleen toe te staan op bedrijventerrein Broekvelden/Groote Wetering Buiten dit bedrijventerrein zijn alleen 'gebiedseigen' risicovolle activiteiten toegestaan:

- Propaantanks > 13 m³ buiten de bebouwde kom (als dat strikt noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering);
- Propaantanks < 13 m³ buiten de bebouwde kom (max. 5 keer bevoorrading per jaar);
- Gasdrukregelstations (gasstation) of een buurtbatterij t.b.v. lokale energieopslag;
- Kleine risicovolle activiteiten:
 - o meldingsplichtige risicovolle activiteiten zonder aandachtsgebied;
 - o tankstations (zonder verkoop van LPG, waterstof, CNG of LNG) waarvoor nu nog geen afstandseisen gelden maar op termijn mogelijk wel.

Risicovolle activiteiten onder de Omgevingswet

Onder de Omgevingswet worden risicovolle activiteiten aangewezen in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl, bijlage VII). Daarbij gaat het van hele kleine risicovolle activiteiten (zoals een klein aardgas meet- en regelstation met veiligheidsafstand van 4 meter) tot hele grote activiteiten, zoals een chemische fabriek in het Botlekgebied. Daarom is er in deze beleidsvisie onderscheid gemaakt in verschillende soorten risicovolle activiteiten (zie bijlage I).

Propaantanks zijn apart benoemd, omdat propaantanks veel voorkomen binnen de gemeente. Bovendien krijgen propaantanks onder de Omgevingswet naast veiligheidsafstanden (die zijn er ook onder de huidige wetgeving) brand- en explosieaandachtsgebieden. Het beleid onder de Omgevingswet is dat personen binnen aandachtsgebieden onvoldoende veilig zijn (zie ook het kader 'Belangrijkste wijzigingen...' op pagina 6). Het heeft dus invloed op de mogelijkheden van ruimtelijke ontwikkelingen in de direct omgeving van propaantanks.

Door beleidsregels op te stellen voor nieuwe propaantanks (bijlage I) en geen voorschriftgebieden aan te wijzen (zie A.4) worden zowel de risico's als de ruimtelijk impact zoveel mogelijk beperkt.

Voor alle nieuwe risicovolle activiteiten geldt dat de PR 10⁻⁶ contour/veiligheidsafstand binnen de begrenzing moet blijven waarop de activiteit plaatsvindt of binnen gronden van derden met de bestemming verkeer, groen en/of water.

Op deze manier wordt in ieder geval invulling gegeven aan de ambitie om te voorkomen dat er nieuwe risico's ontstaan binnen woonkernen. Beperkingen voor ruimtelijke ontwikkelingen door nieuwe aandachtsgebieden wordt hiermee zoveel mogelijk voorkomen.

Deze uitgangspunten zijn uitgewerkt in een kader (zie bijlage I) voor de volgende type gebieden:

- Woonkernen
- Buitengebied
- Bedrijventerrein Broekvelden/Groote Wetering
- Overige bedrijventerreinen

Een kaart met deze type gebieden is opgenomen in bijlage 3.

3. Veiligheidsregio

De Veiligheidsregio is gevraagd om een reactie te geven op deze Beleidsvisie EV. In een reactie geeft de Veiligheidsregio het volgende aan:

- Het bereiken en in stand houden van een gezonde en veilige leefomgeving is de maatschappelijke doelstelling van de Omgevingswet. Deze doelstelling raakt de ambitie van VRHM;
- De beleidsvisie geeft goede kaders voor samenwerking en veilige leefomgeving;
- De Veiligheidsregio adviseert over (brand)veiligheid, zelfredzaamheid, bestrijdbaarheid en de voorbereiding op rampen en crises;
- De Veiligheidsregio wil in het algemeen graag zo vroeg mogelijk in het ontwikkelproces worden betrokken om te adviseren, maar in het bijzonder over:
 - maken/wijzigen definitief omgevingsplan
 - zeer complexe initiatieven;
 - zeer kwetsbare gebouwen (basisscholen, kinderdagverblijven, verzorgingstehuizen, enz.);
 - ontwikkeling meer dan 50 woningen.
- Heel concreet heeft de Veiligheidsregio een beleidsdocument opgesteld voor de borging van 'bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen' (*'Bluswater en bereikbaarheid, Veiligheidsregio Hollands Midden', september 2023*);
- Om duidelijk te maken wanneer de Veiligheidsregio aan tafel wil zitten zijn checklists opgesteld. Deze checklists zijn opgenomen in de bijlagen (bijlage 5 en 6: *'Checklists deelname VRHM Intake-tafel en Omgevingstafel'*).

4. Energietransitie

De energietransitie, de overgang van het gebruik van fossiele naar duurzame energiebronnen, is in volle gang. Alternatieve technologieën en innovatieve toepassingen creëren nieuwe, nog onbekende risico's waarvan vaak pas in de praktijk wordt ontdekt hoe groot ze zijn. Veiligheid staat bij de ontwikkeling van deze concepten niet altijd bovenaan en het ontbreekt vaak aan wettelijke kaders. Kennis over risico's, impact en veiligheid van de energietransitie is bovendien versnipperd. Dit maakt het een lastig onderwerp om grip te krijgen.

Concreet kan hierbij gedacht worden aan:

- Meer elektrificatie in het algemeen.
- Buurtbatterijen en de zorgen rond vrijkomende giftige stoffen bij brand.
- Windturbines: voor kleine windturbines (vanaf 11-max 25 meter tiphoogte) in het buitengebied van de gemeente is een beleidsnotitie opgesteld waarin de belangrijkste punten voor veiligheid zijn:
 - Alleen in buitengebied mogelijk, gekoppeld aan bebouwing van (agrarische) bedrijven en glastuinbouw (max 50 meter afstand).
 - 120 meter afstand tot gevel woningen derden.
 - Mogelijkheid tot afwijken, afstand minimaal 80 meter gevel woningen derden.
 - Participatie binnen 250 meter en slagschaduwgebied.
 - Toetsing milieuaspecten door ODMH.
- Waterstof.
 - Toepassingen in transport (afleveren waterstof vergund aan tankstation langs N11).
 - Toepassingen als opslag van (elektrische) energie in de bebouwde omgeving. Hierbij wordt de meeste spanning verwacht in verband met omgevingsveiligheid. De eerste opslag van waterstof in de achtertuin van een rijtjeswoning (niet in deze regio) is al een feit. Moeten we dat wel willen? Kunnen we daar goede regels aan stellen om de veiligheid te borgen, zonder de energietransitie te vertragen? Wat zijn de verschillen en overeenkomsten met de nu voor iedereen bekende risico's, zoals propaan tanks? Allemaal vragen waar we (heel Nederland) antwoord op moeten formuleren. De gemeente moet vervolgens met de antwoorden op deze vragen goede regels stellen in met name de omgevingsplannen.
- Ammoniak.

Gezien de energietransitie zijn er scenario's opgesteld waarbij er veel meer sprake zal zijn van transport ammoniak. Grote stromen (groene) ammoniak worden verwacht als 'waterstofdrager' (van groene elektriciteit wordt waterstof gemaakt en van waterstof ammoniak, omdat ammoniak makkelijker is te transporteren over langere afstanden).

Het is dus voorstelbaar dat ook het transport van ammoniak over het basisnet spoor en weg zal toenemen, met alle consequenties van dien. Ammoniak is een giftige stof en daarom valt het onder het qua aandachtsgebied onder het 'gifwolkaandachtsgebied'. Het gifwolkaandachtsgebied is 300 meter vanaf A12/N11 en het spoor Gouda – Utrecht.

Bijlage 1: Uitgangspunten voor nieuwe risicovolle activiteiten

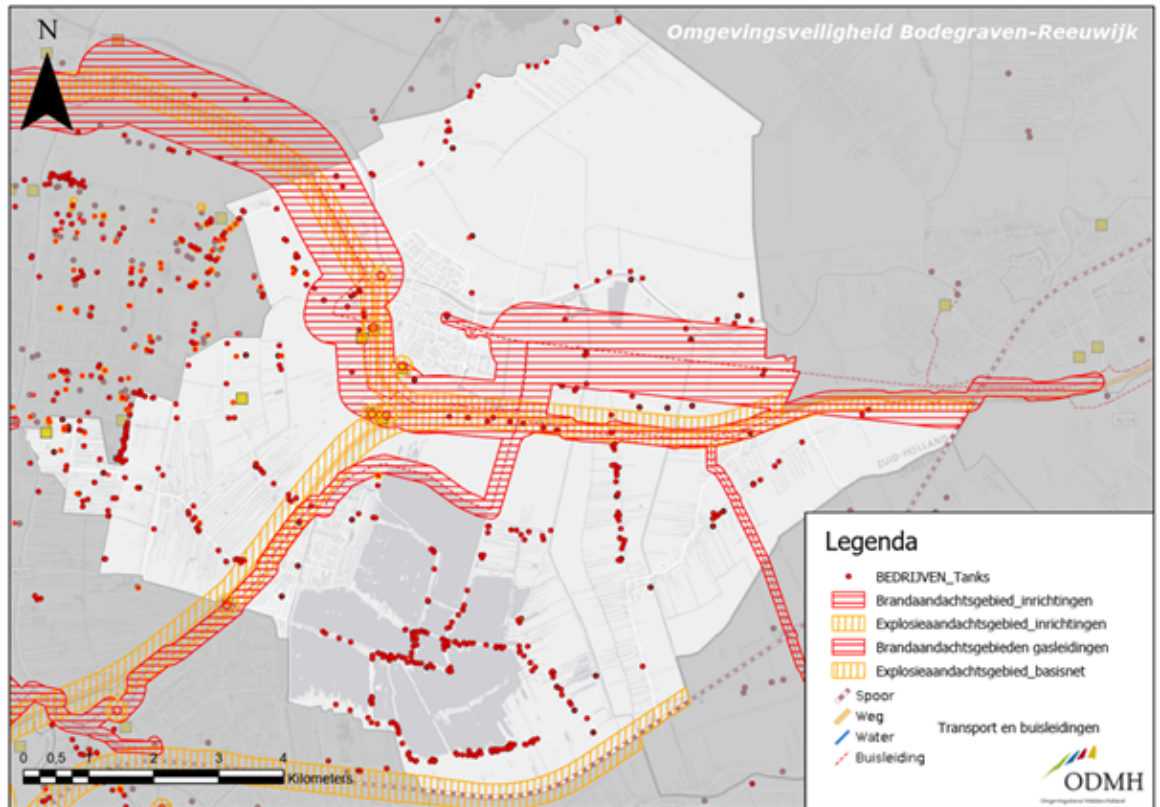
Type gebied	Nieuwe (en uitbreiding van bestaande) risicovolle activiteiten						
	Gasstation (l.b.v. gasnetwerk)	Propaantanks > 13 m ³	Propaantanks < 13 m ³	Kleine risicovolle activiteiten*	Overige risicovolle activiteiten	Buurtbatterij	Kleine windturbine
Woonkernen	Ja	Nee	Nee, tenzij	Nee, tenzij	Nee	Ja, mits (2)	Nee
Buitengebied	Ja	Nee, tenzij	Ja, mits (1)	Ja	Nee, tenzij	Ja	Ja, mits voldoet aan Beleidsnotitie kleine windmolens
Broekvelden/ Grote Watering	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
Overige Bedrijventerrein	Ja	Nee, tenzij	Ja	Ja	Nee, tenzij	Ja	Nee

- > Nee, tenzij: er sprake is van een zwaarwegend belang
- > Ja, mits (1): Propaantank met bevoorrading max. 5 keer per jaar (bij > 5 bevoorradingen per jaar neemt explosieaandachtsgebied toe tot 160 meter). Via maatwerk kan het aantal bevoorradingen worden vastgelegd.
- > Ja, mits (2): conformeren aan komende wijzigingen Omgevingswet (Bal/Bkl) of zelf te stellen nadere eisen

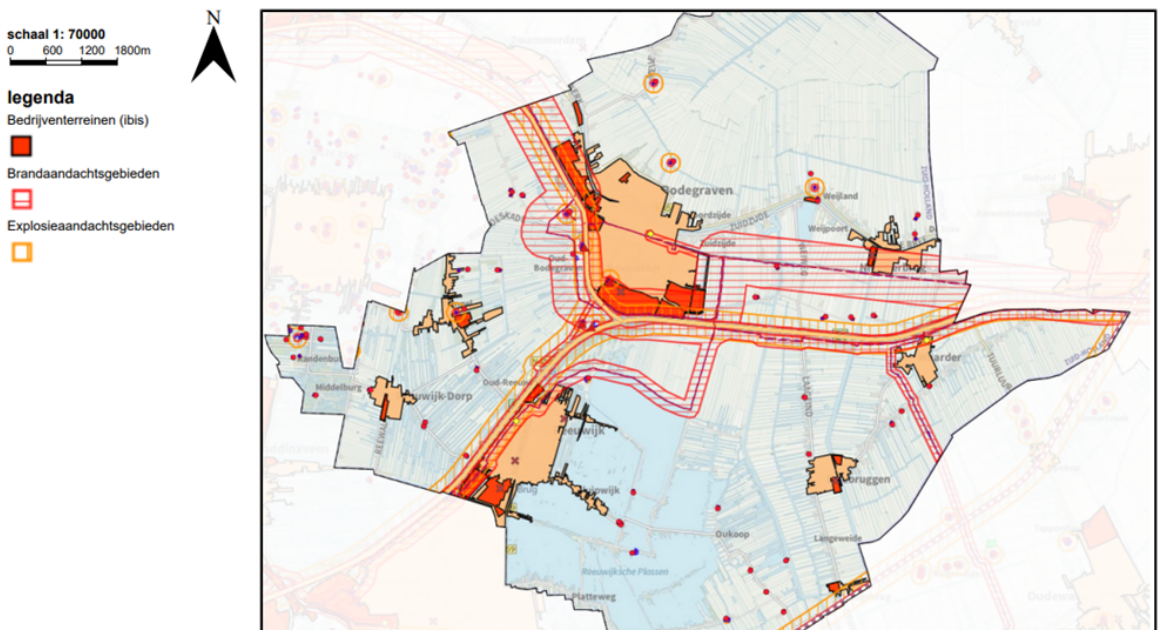
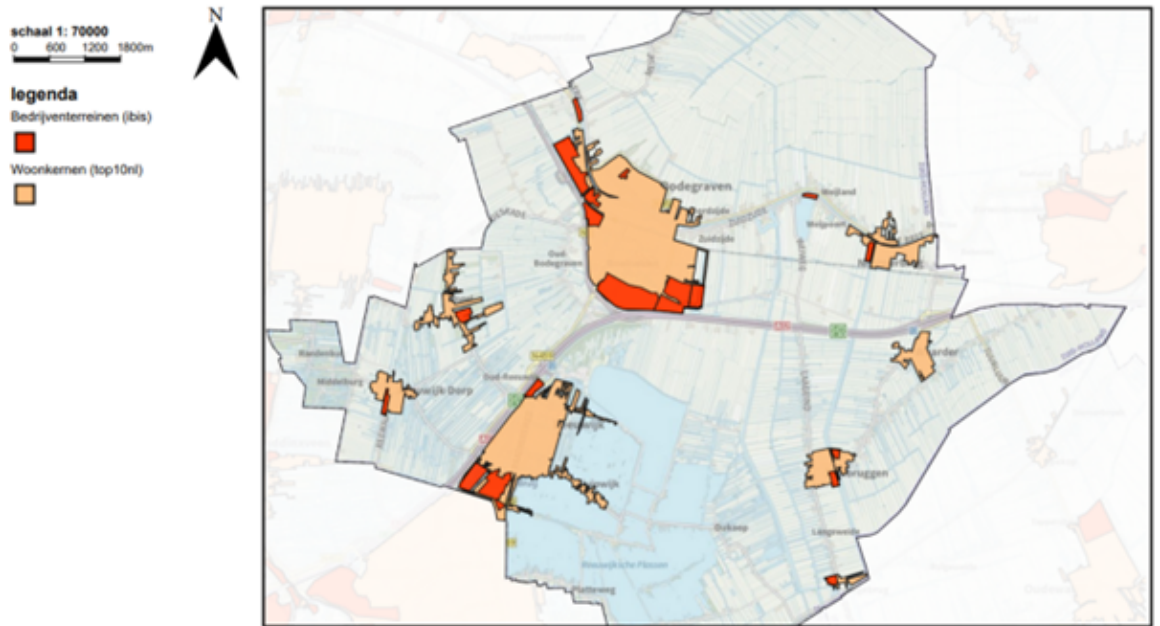
* Kleine risicovolle activiteiten:

- o meldingsplichtige risicovolle activiteiten zonder aandachtsgebied;
- o tankstations (zonder verkoop van LPG, waterstof, CNG of LNG) waarvoor nu nog geen afstandseisen gelden maar op termijn mogelijk wel.

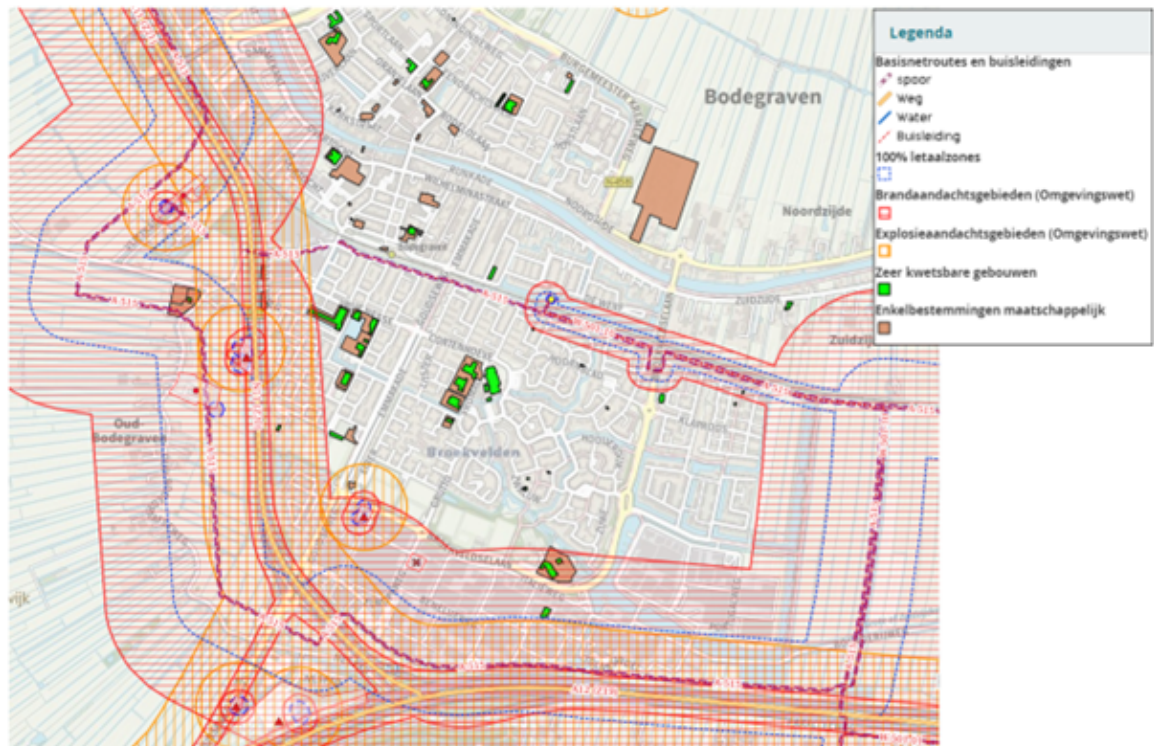
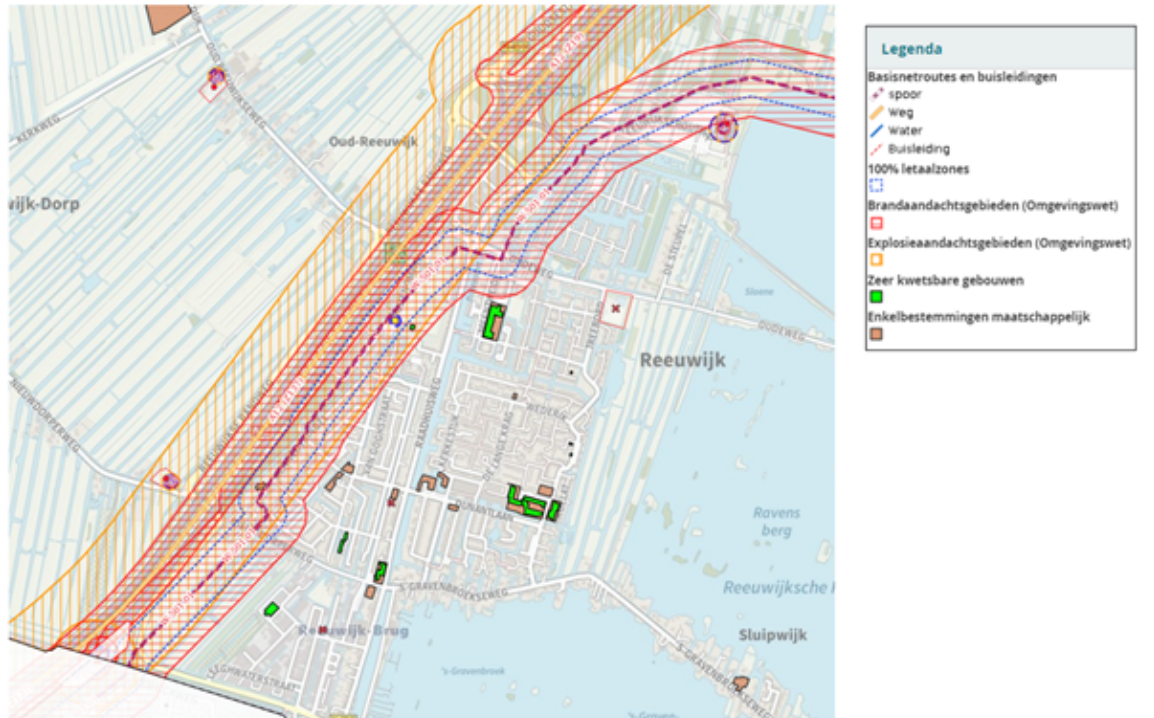
Bijlage 2: Situatie EV Bodegraven-Reeuwijk

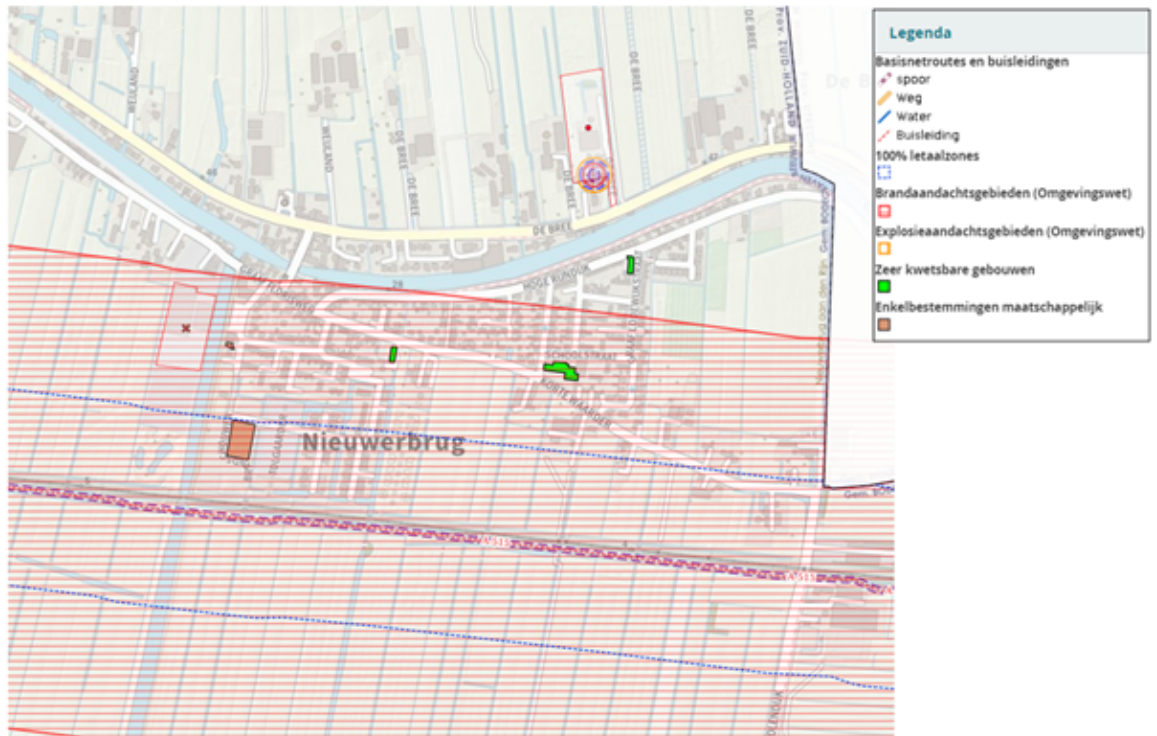

Bijlage 3: Bedrijventerreinen en woonkernen (zonder en met aandachtsgebieden)

Bijlage 4: Inventarisatie 'zeer kwetsbare gebouwen' binnen aandachtsgebieden

Bijlage 5: Checklist deelname Veiligheidsregio Intaketafel

Checklist deelname VRHM Intaketafel

- Zeer complexe initiatieven met een directe relatie met Omgevingsveiligheid (bijvoorbeeld Seveso bedrijven, Bevi bedrijven);
- Zeer kwetsbare bouwwerken (zoals woningen, scholen, kinderdagverblijven binnen een brand-, explosie-, gifwolk aandachtsgebied of voorschriftengebied);
- Ontwikkeling van nieuwbouwwijken (meer dan 50 woningen);
- Bouwwerken hoger dan 20 meter en/of een oppervlakte groter dan 2.500m².

Bijlage 6: Checklist deelname Veiligheidsregio Omgevingstafel

Checklist deelname VRHM Omgevingstafel

Algemeen

- Indien besloten wordt om af te wijken van de Bruidschatregels;
- Indien er maatwerkoplossingen worden toegepast om tot een gelijkwaardig brandbeveiligingsniveau te komen of bij gemotiveerd afwijken van een voorschrift;
- Indien afgeweken wordt van de uitgangspunten uit de Handreiking Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid;
- Bij vragen van omwonenden en betrokkenen over omgevingsveiligheid.

Omgevingsveiligheid

- Iedere activiteit, gebouw en evenement dat in een (brand-, explosie- of gifwolk-) aandachtsgebied of -attentiegebied wordt aangevraagd;
- Iedere aanvraag waar een zeer kwetsbaar object (zoals woningen met zorgfunctie, scholen, kinderdagverblijven, zorginstellingen) wordt gerealiseerd;
- Iedere activiteit, gebouw of evenement dat binnen 250 meter van een natuurgebied (Natura 2000) wordt aangevraagd;
- Bij ontwikkelingen rondom klimaatadaptatie;
- Bij de organisatie van risico-evenementen;
- Initiatieven die tot nieuwe externe veiligheidsrisico's leiden, zoals: alle activiteiten rondom de Energietransitie en nieuwe technieken / technologieën / activiteiten waarvan risico's m.b.t. fysieke veiligheid en gezondheid nog onbekend zijn.

Bouwactiviteiten gevolgklasse 2 en 3

- Bij initiatieven die een bouwwerk uit gevolgklasse 2 of 3¹ bevat en er een brandveiligheidsaspect van toepassing is, wil VRHM beoordelen of het relevant is om aan te sluiten bij de Omgevingstafel.
- Bouwwerken hoger dan 20 meter of die een oppervlakte hebben groter dan 2.500m².
- Ondergrondse bouwwerken groter dan 1.000m².
- Indien er brandbeheers- of brandbeveiligingsinstallaties zijn toegepast.

Milieubelastende activiteiten

- Alle milieubelastende activiteiten vanuit artikel 4.33 Omgevingsbesluit en bijlage III Omgevingsbesluit.
- Indien, vanwege de hoeveelheid en aard van de (gevaarlijke) stof, veiligheidsrisico's voor de omgeving worden verwacht. O.a. afvalverwerkers, PGS 15 opslag en Bevi.
- Indien, vanwege de relatieve nieuwheid van de stof, of bij nieuwe toepassing van een bestaande stof, er nog geen regels of aanverwante normen zijn en er mogelijk risico's voor fysieke veiligheid en gezondheid zijn.